

Prof. univ. dr. Radu Rizoiu

Garanții civile

Ediția a 2-a, revizuită și adăugită

Editura
Stamangiu
2022

CUPRINS

INTRODUCERE ÎN DREPTUL GARANȚIILOR	1
1. Nu intra în panică	1
2. <i>What's in a name?</i>	3
3. Vocabular juridic	4
4. Planul lucrării	5
Capitolul I. Scurt tratat de mitologie a creditului	6
5. La început a fost încrederea...	6
6. ... și încrederea era sfântă	9
7. Evoluția încrederii	13
8. Contabilizarea încrederii	19
Capitolul al II-lea. Creditul și nevoia de garanții	24
9. Plan	24
<i>Secțiunea 1. Noțiunea de credit</i>	24
10. Etimologie	24
11. Elemente esențiale	25
12. Concept	27
13. Distincții	28
<i>Secțiunea a 2-a. Nevoia de credit în economia modernă</i>	29
14. Conceptul de „piață”	29
15. Tipuri de organizare economică	32
16. Proprietatea privată și libertatea contractuală ca elemente <i>sine qua non</i> ale economiei de piață	35
17. Imperfecțiunile pieței și intervenționismul	37
18. Economia României este o economie de piață	41
19. România – stat social	44
20. Creditul ca motor al economiei (de piață)	49
21. Tipologia creditului	52
<i>Secțiunea a 3-a. Insuficiența forței obligatorii</i>	54
22. Principiul forței obligatorii a contractului și valoarea sa relativă de element generator de încredere	54
23. Criza încrederii – neexecutarea obligației asumate	57
24. Contractul – instrument al încrederii	60
25. Forța „forței obligatorii”	63
26. Protecția debitorului – o regulă desuetă	65
27. Justificarea nevoii de sprijinire instituțională a creditorului	69

Capitolul al III-lea. Garanțiile ca adjuvant al încrederii	74
28. Plan	74
<i>Secțiunea 1. Teoria modernă a patrimoniului</i>	74
29. Introducere	74
30. Patrimoniul. Clarificări și delimitări conceptuale	76
31. Masele patrimoniale. Clarificări conceptuale. Reglementare	79
32. Teoria modernă a patrimoniului. Plan	87
33. Unicitatea patrimoniului	87
34. Divizibilitatea patrimoniului	88
<i>Secțiunea a 2-a. Elementele patrimoniului</i>	90
35. Conținutul patrimoniului	90
36. Activul patrimonial	92
37. Pasivul patrimonial	96
38. Bunurile	98
<i>Secțiunea a 3-a. Garanția comună a creditorilor</i>	103
39. Generalități	103
40. Garanția comună a creditorilor	104
41. Regula	106
42. Excepția aparentă	108
43. Excepție reală. Patrimoniul de afecțiune liberal	111
44. Patrimoniul de afecțiune liberal. Supraviețuirea regulii	114
45. Patrimoniul de afecțiune liberal. <i>Ratio legis</i>	115
46. Excepție reală. Situația fiduciei. Prezentare generală	117
47. Situația fiduciei. Regula	118
48. Situația fiduciei. Garanții reale	120
49. Situația fiduciei. Fiducia garantată	122
50. Principiile executării patrimoniale	126
<i>Secțiunea a 4-a. Despre ce va fi vorba în această carte</i>	129
51. Noțiunea de garanție	129
52. Sediul materiei	131
53. Tipuri de garanții	132
54. Raportul de accesorialitate	133
55. Dreptul consumatorului	137
56. Procedurile de insolvență	149
<i>Secțiunea a 5-a. Sistemul garanțiilor în noul Cod civil</i>	159
57. Plan	159
58. Istoria garanțiilor personale	159
59. Rădăcinile istorice ale garanțiilor reale	160
60. Evoluții moderne	164
61. Modelul noului Cod civil	166
62. Sistemul garanțiilor în noul Cod civil	170
63. Clasificarea garanțiilor în noul Cod civil	173
64. Sistemul garanțiilor	176

DREPTUL SPECIAL AL GARANȚIILOR	181
Capitolul al IV-lea. Garanțiile personale	181
65. Plan	181
66. Noțiunea de garanție personală	181
67. Instrumentar terminologic	183
<i>Secțiunea 1. Fideiusiunea</i>	<i>186</i>
68. Introducere	186
§1. Noțiune	189
69. Definiție	189
70. Sediul materiei	194
71. Tipologie	194
72. Caractere juridice	197
§2. Condițiile de valabilitate	203
73. Plan	203
74. Capacitatea	203
75. Consimțământul	209
76. Obiectul	210
77. Cauza	213
78. Forma	213
§3. Efectele dintre creditor și fideiusor	214
79. Introducere	214
80. Caracteristici	215
81. Beneficiul de discuțiune	222
82. Beneficiul de diviziune	225
83. Fideiusiunea solidară	227
84. Fideiusiunea de nivel secund	231
85. Limitele derogărilor convenționale	232
§4. Efectele dintre fideiusor și debitor	236
86. Premise	236
87. Subrogația fideiusorului	238
88. Limitele regresului	240
89. Regresul în cazuri speciale	242
§5. Efectele între fideiusori	246
90. Pluralitatea de fideiusori	246
91. Regresul între fideiusori	247
§6. Executarea fideiusiunii	248
92. Poziția creditorului	248
93. Situația fideiusiunii în insolvență	249
§7. Încetarea fideiusiunii	252
94. Tipologie	252
95. Încetarea pe cale accesorie	253
96. Încetarea pe cale principală. Generalități	257

97. Confuziunea	257
98. Fapta creditorului	258
99. Obligațiile nedeterminate	261
100. Darea în plată	263
101. Urmărirea debitorului	263
102. Decesul fideiursorului	266
103. Încetarea funcției debitorului	268
<i>Secțiunea a 2-a. Garanțiile autonome</i>	269
104. Introducere	269
§1. Tipologie	271
105. Taxonomie legală	271
106. Terminologie	277
107. Scrisori de garanție care nu relevă o garanție autonomă	279
108. Criterii de delimitare a tipologiei	281
§2. Reglementare	286
109. Privire diacronică	286
110. Niveluri de reglementare	291
111. Reguli de interpretare	293
§3. Noțiuni	295
112. Natură juridică	295
§4. Scrisoarea de garanție	302
113. Noțiune	302
114. Caractere juridice	306
115. Limitele garanției autonome	312
116. Forme de scrisori de garanție	314
117. Părți	320
118. Efecte	324
119. Refuzul de executare	329
120. Dreptul de regres	339
121. Valabilitate	344
§5. Scrisoarea de confort	346
122. Noțiune și caractere	346
123. Obiect	349
124. Efecte	351
§6. Scrisoarea de bonitate	353
125. Specific	353
<i>Secțiunea a 3-a. Alte (forme de) garanții personale</i>	353
126. Introducere	353
127. Avalul. Natură juridică	354
128. Avalul. Limite	356
129. Raporturile dintre avalist și avalizat	357
130. Garanțiile fiscale	358

131. Garanția statului	359
132. Alte garanții publice	363
Capitolul al V-lea. Cauzele de preferință	365
133. Plan	365
<i>Secțiunea 1. Elemente comune</i>	365
134. Premise	365
§1. Noțiune	367
135. Caracterul legal	367
136. Terminologie	369
137. Efecte	369
138. Clasificare	370
§2. Reguli generale	370
139. Indivizibilitatea	370
140. Strămutarea	372
§3. Preferința Fiscului	378
141. Plan	378
142. Terminologie	378
143. Privilegiul Fiscului	379
144. Mecanism de funcționare	384
<i>Secțiunea a 2-a. Privilegiile</i>	386
145. Context	386
146. Privilegii generale	387
147. Privilegii speciale	389
148. Privilegiul vânzătorului de mobile	391
149. Privilegiul retentorului	393
150. Privilegii speciale din legi speciale	396
<i>Secțiunea a 3-a. Ipoteca</i>	398
151. Plan	398
152. Câte ipoteci există?	398
153. Clasificare	402
§1. Noțiune	404
154. Terminologie	404
155. Definiție	404
156. Natura ipotecii	405
157. Esența ipotecii	413
158. Ce a mai rămas esențial pentru ipotecă?	418
159. Izvor	421
160. Ipoteca (imobiliară) legală	421
§2. Caracterele dreptului de ipotecă	427
161. Drept real	427
162. Consecințele calificării ipotecii ca drept real	429
163. Prerogativa urmăririi	429

164. Prerogativa preferinței _____	433
165. Opozabilitatea <i>erga omnes</i> _____	436
166. Protecția (constituțională a) dreptului _____	439
167. Drept accesoriu _____	439
168. Consecințele accesorialității ipotecii _____	441
169. Drept indivizibil _____	451
§3. Obiectul derivat al dreptului de ipotecă _____	455
170. Afectarea bunului _____	455
171. Valoarea (de lichidare a) bunului _____	458
172. Consecințe _____	462
§4. Contractul de ipotecă _____	466
173. Sediul materiei _____	466
174. Noțiune _____	467
175. Caracterele juridice ale contractului de ipotecă _____	469
176. Contract solemn _____	469
177. Contract translativ _____	473
178. Contract cu titlu oneros _____	480
179. Contract comutativ _____	484
180. Contract unilateral _____	485
181. Contract cu executare imediată _____	491
182. Contract numit _____	492
183. Contract accesoriu _____	494
184. Contract având caracter de titlu executoriu _____	495
185. Contract causal _____	499
186. Obiectul contractului de ipotecă _____	501
187. Obiectul derivat _____	503
188. Conținutul contractului de ipotecă _____	510
189. Clauze ineficiente _____	521
§5. Devenirea ipotecii _____	525
190. Naștere _____	525
191. Forma(lismul) ipotecii _____	526
192. Efectivitate _____	541
193. Perfectare _____	542
194. Ipoteci perfecte și ipoteci imperfecte _____	544
§6. Publicitatea ipotecii _____	546
195. Publicitatea imobiliară _____	546
196. Ipoteca imobiliară ca drept tabular _____	547
197. Publicitatea mobilă _____	555
198. Efectul publicității _____	564
199. Publicitatea și opozabilitatea _____	564
200. Publicitatea determină rangul _____	568
201. Perfectare <i>versus</i> valabilitate _____	570

202. Ipoteca mobilă și posesia imposibilă _____	571
203. Publicitatea ipotecii mobiliare ca element distructiv al bunei-credințe _____	573
204. Concursul cauzelor de preferință _____	578
205. Ipoteci generale și ipoteci speciale _____	582
206. Cesiunea ipotecii și schimbarea de rang _____	586
<i>Secțiunea a 4-a. Gajul</i> _____	591
207. Prezentare generală _____	591
208. Particularități _____	593
Capitolul al VI-lea. Executarea garanțiilor reale _____	596
209. Plan _____	596
<i>Secțiunea 1. Teoria generală</i> _____	596
210. Importanța unei teorii generale a executării _____	596
211. Despre executorialitatea ipotecilor _____	599
§1. Condițiile executării _____	603
212. Condiția esențială a declanșării executării _____	603
213. Despre condițiile (procesuale ale) executării _____	611
214. Condițiile de fond ale pornirii executării _____	613
215. Condițiile formale ale pornirii executării _____	616
216. Necesitatea unui titlu executoriu _____	618
217. Contractul de ipotecă este titlu executoriu _____	623
218. Alte titluri executorii în materia garanțiilor _____	627
219. Incidente care afectează puterea executorie a ipotecii _____	631
§2. Acțiunea ipotecară _____	633
220. Drept (subiectiv) și (drept material la) acțiune. <i>Quod autem ius quo utimur vel ad personas pertinet vel ad res vel ad actiones</i> _____	633
221. Distanța dintre acțiunea personală și acțiunea reală _____	637
222. Distanța dintre acțiunea personală și acțiunea reală (ipotecară) _____	640
223. Despre acțiunea ipotecară _____	644
224. Formele acțiunii ipotecare _____	646
225. Distanța dintre acțiunea (ipotecară) condamnatorie și cea executorie _____	648
226. O singură prescripție? _____	650
227. Imprescriptibilitatea acțiunii ipotecare _____	652
228. Aplicarea legii în timp _____	661
229. Termene de prescripție _____	666
230. Începutul termenului de prescripție _____	670
231. Întreruperea prescripției prin plăți voluntare _____	672
232. Efectul declarării scadenței anticipate _____	672
233. Aplicarea legii în timp în materie de prescripție _____	674
234. Chestiuni de fond privind termenul de prescripție aplicabil _____	676
235. Limitele acțiunii ipotecare după prescrierea acțiunii personale _____	677
236. Efectele expirării înscrierii ipotecii _____	679
237. Poate fi stinsă ipoteca prin uzucapiune? _____	681

§3. Reguli generale privind executarea	683
238. Felul și ordinea urmăririi	683
239. Caracterile executării ipotecii (mobiliare)	684
<i>Secțiunea a 2-a. Proceduri speciale</i>	687
240. Remediile creditorului ipotecar	687
241. Executarea ipotecii imobiliare	688
242. Executarea ipotecii mobiliare. Generalități	689
243. Executarea privată	690
244. Etapele executării private	692
§1. Proceduri prealabile	694
245. Obiectul executării – posesia asupra bunului ipotecat	694
246. Elementul surpriză – esențial pentru eficacitatea preluării	698
247. Preluarea trebuie să se efectueze „prin mijloace proprii”	699
248. Ordinea publică – elementul de bază al caracterului pașnic	705
249. Ordinea publică. Încercări de definire	707
250. Tulburarea liniștii și ordinii publice în context	712
251. Forța fizică	715
252. Amenințarea cu folosirea forței	717
253. Apelul la forța publică	718
254. Alte mijloace de constrângere	720
255. Consimțământul debitorului. Generalități	723
256. Consimțământul (anterior al) debitorului. Condiție necesară	724
257. Consimțământul (contemporan al) debitorului. Condiție suplimentară	727
258. Evitarea debitorului	729
259. Înșelarea debitorului	731
§2. Proceduri de valorificare	733
260. Plan	733
261. Etapele procedurii de vânzare a bunului ipotecat	734
262. Maniera comercial rezonabilă	735
263. Maniera comercial rezonabilă și buna-credință	739
264. Standarde de apreciere a atitudinii părților în executarea contractului	747
265. Vânzarea comercial rezonabilă în executarea ipotecii mobiliare	754
266. Caracterul normelor legale în materia manierei comercial rezonabile	758
267. Limitele conceptului de „manieră comercial rezonabilă”	761
268. Preluarea bunului în contul creanței	762
269. Preluarea în vederea administrării	765
270. Executarea ipotecii asupra titlurilor reprezentative	765
271. Executarea ipotecii asupra creanțelor	770
272. Executarea ipotecii asupra conturilor bancare	773
273. Executarea ipotecii asupra instrumentelor financiare	779
§3. Căi de atac	783
274. Preliminarii	783

275. Opoziția la executare _____	784
276. Limitele cenzurii judecătorești _____	787
277. Condițiile vânzării _____	790
278. Calitatea procesuală activă _____	792
279. Sancțiunile nerespectării regulilor de executare privată _____	793
280. Natura răspunderii creditorului de rea-credință _____	794
281. Conținutul daunelor rezultate din vânzarea cu rea-credință _____	800
Bibliografie _____	803